

Večinoma bomo za reševanje v gorah potrebovali gorska nosila. Cena le-teh znaša skupaj z najnujnejšim priborom — natezno opornico in oporo za kolena — dobrih 12 milijonov dinarjev.

Za reševanje v zimskih razmerah, posebno na smučiščih, potrebujemo reševalni čoin AKI, ki z dodatnim priborom stane nič manj kot 12,5 milijona dinarjev. Če se odločimo za t. i. kanadke, ki so preprostejše in primerne izključno za reševanje na smučiščih, bodo dovolj štirje milijoni in pol.

Sveda vse to ni edina oprema; povedati velja, da nekatere postaje potrebujejo več nosil in vitlov s priborom, nujno morajo imeti tudi več jeklenic. Nekatere postaje imajo nosila in tisto, kar je potrebno za najnujnejše posege, tudi v posameznih kočah, še zlasti na tistih območjih, kjer so nesreče pogostejše.

BO GRS POŠILJALA RAČUNE?

Poglejmo še, kako je z »drobno« opremo, kot so lavinske sonde, lavinske žolne, radijske postaje, vrvi, cepini, dereze, akumulatorji, vponke, bakle, kvalitetne baterijske svetilke, agregati, osebna oprema, oprema za zaščito pred močo, perilo, čevlji itd., itd.

O ceni posameznih kosov opreme tu ne kaže govoriti, saj je marsikomu znana že iz lastnih izkušenj. Če upoštevamo potrebno količino, določeno z normativom, bi kaj kmalu videli, da ena sama postaja GRS

za nabavo najnujnejšega potrebuje — po današnjih cenah — kar okoli 200 milijonov dinarjev ali, če zapišemo v stabilnejši valutni, nekako pol milijona avstrijskih šillingov!

Pri tem še sploh nismo omenili sredstev za tečaje in druge načine šolanja v okviru postaj in komisije za GRS ter velikih stroškov, ki jih terjajo reševalne, še zlasti iskalne akcije. O ceni reševanj, v katerih sodeluje helikopter, raje ne govorimo, saj polete helikopterja financira RSNZ oziroma milica, posredno pa davkoplačevalec.

Če hočemo biti dosledni, ne smemo pozabiti, da se oprema naglo kvari. Vrvi je treba nadomestiti, ko so na oko še povsem dobre, podobno velja za jeklenice in večino opreme, ki jo sproti izločamo in nadomeščamo z novo.

Morda se bo sedaj kdo vprašal, čemu ta pripoved, saj je znano, da delo GRS teče, odkar je bila ustanovljena. Nikoli ni odrekla pomoči, nikoli ničesar zahtevala od ponesrečencev. Tudi sedaj nihče ne kuje naklepov, da bi svojim varovancem po posegih pošiljal račune, čeprav bi kak pijanček ali neposlušen in zaletav hribovec to včasih zaslužil.

Želel sem samo malce odstreti zaveso, ki skriva ta javnosti neznani ali manj znani del skrbi GRS. Želel sem tudi, da se vsakdo, ki zahaja v gore, zaveda, da je reševanje draga stvar (tudi če v ta namen ni treba seči v lasten žep) in se temu primerno obnaša, ne nazadnje v svojo lastno korist.

MEDNARODNI MLADINSKI PLANINSKI TABOR V ŠVICI

TRITISOČAK, ČETRТА STOPNJA IN ŠE KAJ

MOJCA HRABAR

Tisto prvo nedeljo v lanskem avgustu se je v jutranjem mraku na koprski tržnici začela naša odisejada: odpotovali smo v Švico na mednarodni planinski tabor, ki ga je organizirala mednarodna planinska organizacija UIAA. Naša končna postaja je bil Furkapass (2440 m), prelaz v Urijskih Alpah, kjer pa ni bilo ne duha ne sluha o taboru. Šli smo spat v »rifugio« na skupna ležišča, zjutraj pa nam je oskrbnik povedal, da je po talkie-walkie izvohal tabor. Kmalu nas je prišla iskat bradata prekla — planinec, ki nas je odpeljal v le kakšnih pet kilometrov oddaljen tabor, predstavil pa se nam je kot Ruedi, vodja tabora.

Udeležencev mednarodnega tabora je bilo 25, od tega nas pet deklet in tovarišica, in skupaj s svojimi vodniki smo spali v planinski koči na eni strani pregrade, na drugi pa je bil tabor za Švicarje. Na vrhnjih pogradih smo kraljevale me Slovenke

in Tiroinci s svojo tovarišico, sredino in prtiličje so zasedli Francozi, pod nami pa so bili Avstrijci in Gabrijela. Na tabor so bili povabljeni še Madžari, a niso prišli.

KAJ JE LAŽJA TURA

Prvo dopoldne se je najprej vse odvijalo z naglico, pa še Ruedi nas je vodil tako, da smo morali skoraj teči za njim. Pod vrhom Kl. Furkahorna, kjer smo se ustavili, smo se pričeli razgledovati po ostalih; vsi so bili nekako enako stari okoli 14 let, bilo pa je tudi nekaj mlajših.

Po počitku smo ob pomoči Carole in Linde (ki nas je skoraj pobila, ker nas je spuščala prehitro) plezali po steni. Nato smo na snežišču vadili hojo in zaustavljanje s cepinom ob zdrsu. Suzan nas je zatem uvedla v prsto plezanje, okrog treh pa smo se z drugimi vrnili v kočo, ki se ji je sicer poznalo, da je vojaška, a je bila domiselno in lepo urejena, tako da

niso manjkali niti obešalniki za cepine. Po večerji smo se odločili, da bomo drugi dan raje šli na lažjo turo kot na ledenik. Nato so nas Tirołci povabili na partijo kart, prišli so še Francozi — in začelo se je prijateljstvo.

Po neprespani noči smo z Johnom in Carole, ki so nam ju določili za vodnika, odšli na turo. Ko smo Johna vprašali, kam gremo, je mirno rekel »there!« in pokazal zasneženo konico v daljavi. Naslednji trenutek je vse skoraj zadela kap, ko smo spoznali, kaj je v Švici »lažja tura«. Resda je bila kočna na 2400 metrih višine, ampak tritisočak... No, vse smo srečno preživeli in hoja po snegu v navezi nam je bila všeč (kaže, da sta bila John in André dobra učitelja). Na vrhu Gross Mutterhorna (3099 m) pa ni bilo nič šeškanja; odločili smo se raje po švicarsko: vsaka je dobila od fantov poljubček, John in Bruno pa sta si segla v roke. Še ena gasilska slika, nato pa vrnitev v dolino. »No problems«, čeprav sem šla prva v navezi in sem se zato počutila kot kamikaze.

V LEDENIŠKI RAZPOKI

Naslednji dan smo se spopadli z bližnjim ledenikom Rhone (pribl. 2300 do 2400 m). Že ime pove, da izpod njega izvira Ron, ki se potem pri Marseillu izliva v Sredozemsko morje. Malce nas je bilo strah, a še najtežje je bilo plezanje in skakanje čez balvane na moreni, hoja z derezami pa nam sploh ni delala preglavic. Na koncu so naju z Gabrijelo kot prostovoljki spustili v ledeniško razpoko, kjer se je led modrikasto svetil, da je bilo kot v pravljici. John je mimogrede še pokazal, kako rešujemo ponesrečence iz razpoka. Vlekli smo vsi, od Elizabete do Gabrijele.

Po tem ledeniškem izpopolnjevanju smo plezali v bližnjih stenah. John in Carole sta nam vse razložila in pokazala, tako da smo se varovali sami, onadva pa sta bila le »nadzornika«. Ugotovili smo, da je plezanje prav zabavno, če le ne bi bilo treba vleči tistih »štrikov«. V kočno smo se vrnili veseli, saj smo preplezali 4. stopnjo. Takrat je Johnova žena skuhala pošteno večerjo — paštašuto. Zjutraj smo se vkrčali v avtobus, ki nas je peljal na izlet. Videli smo oznake, do kod je nekoč segal ledenik. Mimo zobate železnice in skozi idilične vasice, mimo jezov za elektrarne in premnogh jezer smo se odpeljali najprej na prelaz Nufenen (2440 m), nato pa še na San Gottardo. Na San Gottardu smo po malici šli tudi v muzej, kjer je bilo res veliko zanimivega, od kristalov do kočij, noš, orožja in orodja.

Naslednje jutro smo bili vsi sveži in spočiti, saj smo prvič zares dobro spali. Malo nam jo je zagodlo vreme, pa še John je zbolel, zato smo se s kombijem odpeljali do vznožja Bielenhorna (2940 m). Iz-

Strašno zeleno in strašno globoko je v ledeniški razpoki, iz globoke razpoke pa se neopremljen planinec ne reši sam

pred kočne na polovici poti je bil vrh Bielenhorna videti kot kakšna igla. Toda po nezahtevnem snežišču smo prišli pod vrh, še malo plezanja — in bili smo na cilju, kjer je bilo komaj dovolj prostora za vse, a razgled je bil čudovit.

PRIJATELJI Z VSEH VETROV

Ves popoldan smo na majicah zbirali podpise, v beležkah pa naslove. Čeprav se nismo sprijateljili tako močno kot ponavadi na taborih, smo vendarle hodili okoli kot kup nesreče. Ves čas pa se je slišalo: »Mi skriverai in italiano!« ali pa »Write me in english, O. K.?« Na poslovnem večeru je vsaka skupina pripravila malo programa. Nekaterim točkam smo se od srca nasmejali: Pierre je bil pravi planinec z vponko na ušesu in derezami na natikačih, Marion in Dorian pa sta bila kmetica in gospodična pri lišpanju. Mi smo imeli s seboj darila za organizatorje. Rudiju, vodji, smo dali knjigo »Od Pirana do Kopra«, našima vodnikoma Johnu in Carole pa knjigo o solinah, seveda pa vsakemu še kup prospektov.

Zjutraj smo naložili prtljago v kombi, se še enkrat poslovili od vseh in na hitro odšli, da ni bilo časa za solze; raje smo v kombiju premišljevali o vsem. Za nami so ostali simpatični Tirołci Wolfram, Marion, Cristoph in Dorian, pa »face« Pierre,

Franck, Nicholas in Julien, pa Florian iz Avstrije... njihovi vodje Daniela, vedno nasmejani Claude, naš občudovalec Walter, ki je Patriciji na koncu vsak dan nosil krema... domačini Ruedi, Linda, vedno prijazna in nasmejana Carole, André, ki nas je spraševal o nekem Tomažu, Janezu in Dušanu in potem smo zanje napisali kartice, pa John, ki nam je prvi predstavil bližnjo in daljno okolico, nato pa smo zazijali, ko se nam je predstavil in rekel, da je Kanadčan, njegova žena, ki nam je kuhala, mali živahni Aleksander... Spomnili smo se na prvi dan, ko

smo občudovali novo in moderno opremo drugih, me pa smo si tam izposodile deruze, pasove in nekaj cepinov. Kaj kmalu pa se je pokazalo, da smo bile me še najbolj vzdržljive. Na začetku tabora smo bili vsi po vrsti pesimisti, a ko smo se vozil domov, nam je bilo žal, da ta tabor, kaj tabor, kar pravicata planinska šola, ne more večno trajati. Na koncu moram povedati, da so nam udeležbo na taboru omogočili starši, ki so primaknili kar čeden kupček denarja, pa tudi Planinska zveza Slovenije ter Obalno planinsko društvo Koper.

TRI STOLETJA NAJIMENITNEJŠEGA VALVASORJEVEGA DELA

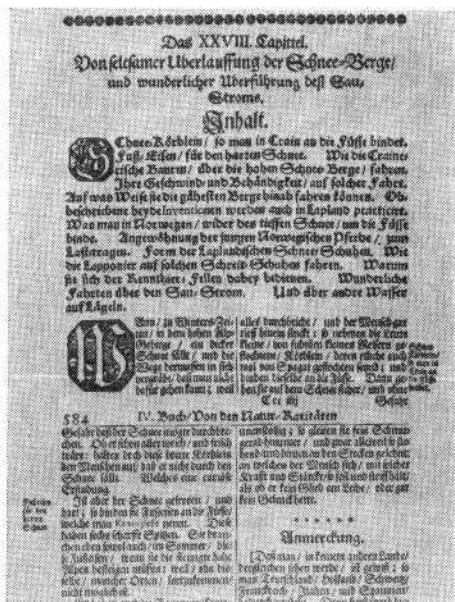
SLAVA VOJVODINE KRANJSKE – IN SLOVENIJE

Slovenski naravoslovci praznujejo letos dve pomembni obletnici: pred natančno tristo leti je izšlo znamenito Valvasorjevo delo *Slava vojvodine Kranjske*, pred točno sto leti pa so v Postojni ustanovili jamarско društvo Anthron, tretje jamarско društvo na svetu, s čimer označujemo začetek organiziranega jamarstva na Slovenskem. Danes naj se spomnimo tristoletnice *Slave*: to je bila krona Valvasorjevega pisateljevanja o naravnih pojavih, šegah, navadah in življenju v njegovi (in naši) domovini. Delo, razdeljeno na petnajst knjig, vezanih v štiri debele zvezke, je izšlo leta 1689 v Ljubljani in je bogato okrašeno s podobami in zemljevidi.

S Slavo vojvodine Kranjske je Valvasor daleč presegal dosežke tedanjega domoznanstva. Kot pravi velik poznavalec in proučevalec tega slovenskega polihistorja Branko Reisp, take knjige ne premore zlepa katera dežela v tistem času. Z opisi Kranjske kot osrednje slovenske pokrajine in drugih slovenskih pokrajin je dal Valvasor vsestransko podobo precejšnjega dela današnje Slovenije in njene sosesčine v drugi polovici 17. stoletja. Tako je nastalo vodilno delo našega zgodovinopisja in zgodovinski vir, v katerem je sicer za današnjo rabo dosti odvečnega, kljub temu pa je zakladnica vsakovrstnih podatkov, tristo let neponovljena enciklopedija Slovenije.

Janez Vajkard Valvasor se je rodil 28. maja 1641 v Ljubljani in je bil isti dan krščen v ljubljanski stolnici. Študiral je v Ljubljani pri jezuitih in nato odšel študirat na Nemško, še ne petindvajsetleten pa je začel potovati po svetu — in po domovini.

Čeprav bomo o obeh okroglih obletnicah letos še pisali, naj kot uvod v to proslavljanje ponatisnemo nekaj odstavkov iz

Stran iz Vojvodine Kranjske, kjer Valvasor popisuje, kako se ljudje po Kranjskem vozijo s smučmi

Valvasorjevega berila Mirka Rupla, da bi obudili spomin na to, kako je Valvasor v Slavi vojvodine Kranjske videl nekatere gorske predele in naravne pojave okrog njih. (Op. ur.)

GORE SLOVENIJE

Narava je razvrstila doline in gore, ravnine in griče, nižave in višave; v tem redu torej sledimo zgledu modre mojstrice in pojdemo iz nižin in dolin h goram! Teh pa